

Blog 'Eigen regie, samen verantwoordelijk' van Janine Benjamins

De JGZ-organisatie waar ik werk heeft 'regie bij ouders' hoog in het vaandel staan. We hebben daarover een heldere visie en stemmen ons beleid en werkprocessen hierop af. Ik geloof hierin en ben trots op de manier waarop mijn organisatie een duidelijke koers vaart. Om mij heen luisterend merk ik echter, dat anderen zo hun bedenkingen hebben bij het begrip regie. Niet iedereen lijkt er hetzelfde onder te verstaan.

Mijn buurman, en hij kan het weten want hij komt als beleidsadviseur bij allerlei gemeenten over de vloer, zegt dat 'eigen regie' voor burgers betekent dat de gemeente van alles bij hen over de schutting gooit, zo van: 'zoekt u het zelf verder maar uit'. En als ik het erover heb met collega's dan wordt door sommigen bezorgd opgemerkt dat eigen regie een mooi begrip is, maar 'niet alle ouders kunnen alles zelf regelen'.

Dat woordje 'zelf' triggert me. Want wie zegt dat 'eigen regie' gaat over 'zelf regelen' of 'zelf uitzoeken'? Wat bedoelen we nu eigenlijk met de term 'regie'?

In de afgelopen jaren heb ik geleerd dat eigen regie niet altijd 'zelf regelen' is. Dat het vooral betekent dat je keuzes mag maken die bij 'jou zelf' passen. Dat je het mag en moet zeggen als je het niet 'zelf' kan, zodat de kring vergroot kan worden met die mensen die er voor jou toe doen en die jou kunnen helpen te doen wat bij jou past.

Dit past bij een breder begrip, dat wereldwijd in de gezondheidszorg steeds meer opgeld doet: patient-centered care. Of liever, aldus de WHO, client-centered care. Want zorg voor mensen gaat niet alleen over het medische, het gaat ook over het sociale en het psychologische. Binnen client-centered care wordt zorg gematched met de unieke waarden, normen, wensen en verwachtingen van elke individuele persoon. De deskundigheid van de professional is belangrijk, maar volgt de individuele eigenheid van de cliënt. In gezamenlijkheid (shared decision making) kom je tot beslissingen die er toe doen, voor zowel de cliënt als de professional.

En natuurlijk kom je dan in situaties waar de cliënt 'het niet zelf kan'. Ik hoorde een prachtig voorbeeld van een collega op een NICU, die ouders begeleidde in de zorg voor hun prematuur geboren kind. Er moest besloten worden over stoppen van zorg of doorgaan en de ouders wisten niet hoe hierin een knoop door te hakken. Ze zeiden tegen het team: 'beslissen jullie maar over het leven van ons kind'. Dat deed het team, op de vraag van de ouders. Maar niet voordat er een zorgvuldig gesprek was gevoerd over de wensen, verwachtingen en draagkracht van de ouders. Ik weet niet wat de uiteindelijke beslissing was. Wel dat deze is genomen in lijn met wat paste bij deze specifieke ouders, in deze situatie. Dat is als zorgverlener jouw bijdrage leveren aan regie bij ouders. En daar word ik nu echt blij van.

Vertaald naar context van JGZ: ouders zijn primair verantwoordelijk voor het veilig en gezond opgroeien van hun kind[1]. Dat is hun taak, zij zijn daar 'eigenaar' van. Ze mogen deze taak invullen zoals bij hen past (regie). Verantwoordelijk zijn betekent ook dat je het mag en moet zeggen als je het niet zelf kan. Want: wil je zorgen dat het goed gaat, dan heb je blijkbaar hulp nodig. Je wil dan wel dat iemand jou helpt op de manier die bij jou, jouw kind, jouw gezin, past. En zo blijft een ouder, ook als het moeilijk gaat, in regie. Door de zorg en de verantwoordelijkheid een stukje te delen, maar wel zelf aan het roer te blijven staan. Wij noemen dat: 'eigen regie, samen verantwoordelijk'[2].

Janine Benjamins is arts Maatschappij en Gezondheid. Ze werkt als beleidsadviseur bij Icare JGZ en doet sinds februari 2019 promotieonderzoek bij de WUR. Haar onderzoek richt zich o.a. op de bijdrage van een open (voor ouders en jongeren volledig inzichtelijk) Jeugddossier aan ervaren 'eigen regie' bij ouders en jongeren. Haar missie is om bij te dragen aan steeds betere zorg voor jeugd.

Foto: Rob Rutgers

[1] Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind.

[2] Speerpunt uit de regionale 'transformatie agenda voor zorg voor jeugd' in de regio Noord-Veluwe